

Sada úloh na cvičenie č. 4

Definície

Lineárna gramatika je bezkontextová gramatika $G = (N, T, P, \sigma)$ taká, že $P \subseteq N \times T^*(N \cup \{\varepsilon\})T^*$. Na pravej strane každého prepisovacieho pravidla je teda najviac jeden neterminál.

Lineárny jazyk je jazyk L , pre ktorý existuje lineárna gramatika G taká, že $L(G) = L$. Triedu všetkých lineárnych jazykov označujeme symbolom $\mathcal{L}_{lin}$.

Úlohy

1. Dokážte, že jazyk $L = \{a^i b^j c^k \mid i, j, k \in \mathbb{N}; j = \max\{i, k\}\}$ nie je bezkontextový.
- 2.* Dokážte, že jazyk $L = \{a^i b^j c^k \mid i, j, k \in \mathbb{N}; i \neq j \wedge j \neq k \wedge i \neq k\}$ nie je bezkontextový.
- 3.* Sformulujte a dokážte pumpovaciu lemu pre lineárne jazyky (silnejšiu, než je pumpovacia lema pre bezkontextové jazyky). Porovnajete triedu $\mathcal{L}_{lin}$ s triedami $\mathcal{R}$ a $\mathcal{L}_{CF}$.
4. Nech $G = (N, T, P, \sigma)$ je bezkontextová gramatika s $N = \{\sigma, \alpha\}$, $T = \{a, b\}$ a

$$P = \{\sigma \rightarrow \sigma b \mid \alpha b \\ \alpha \rightarrow \sigma \sigma a \mid \alpha a \mid b\}.$$

Štandardnou konštrukciou prevedte gramatiku G do Greibachovej normálneho tvaru, t.j. zostrojte gramatiku G' v Greibachovej normálnom tvare takú, že $L(G') = L(G) - \{\varepsilon\}$.

5. Dokážte vetu o prísnom Greibachovej normálnom tvare: ku každej bezkontextovej gramatike existuje (až na ε) ekvivalentná bezkontextová gramatika $G = (N, T, P, \sigma)$ taká, že platí $P \subseteq N \times (T \cup TN \cup TNN)$.
6. Nech $G = (N, T, P, \sigma)$ je bezkontextová gramatika v Greibachovej normálnom tvare. Popíšte konštrukciu zásobníkového automatu A akceptujúceho stavom, ekvivalentného gramatike G a neobsahujúceho žiaden prechod na ε .
7. Nech $A = (K, \Sigma, \Gamma, \delta, q_0, F)$ je lineárne ohraničený automat a $w \in \Sigma^*$ je slovo. Odhadnite zhora počet všetkých možných konfigurácií automatu A vo výpočte na vstupe w .
8. Zostrojte lineárne ohraničený automat, ktorý na vstupe a^n (kde $n \in \mathbb{N}$) postupne v lexikografickom usporiadaní „generuje“ všetky slová $u \in \{a, b\}^*$ dĺžky n , pričom po „vygenerovaní“ každého slova sa dostane do nejakého špeciálneho stavu a po „vygenerovaní“ posledného slova sa zastaví.